
Aika 19.05.2025, klo 15:00 - 15:34

Paikka Tampere-talo, kokoustila Duetto 1-2 ja sähköinen kokous

Käsitellyt asiat

- § 3 Valtuustokysely Tampereen seudun joukkoliikenteen bussien teknologiasta - Arto Grönroos**
- § 4 Valtuustokysely koskien Viikinsaaren kehittämistä - Anne Liimola**
- § 5 Valtuustokysely äärioikeiston uhkaan varautumisesta Tampereella - Oras Tynkkynen ja Minna Minkkinen**

Saapuvilla olleet jäsenet

Nurminen Ilmari, puheenjohtaja
Järvenpää Elina, 1. varapuheenjohtaja
Aaltonen Mikko, 3. varapuheenjohtaja
Aaltonen Teemu
Aleksovski Atanas
Alppi Ulla-Leena
Eskelinen Riina-Eveliina
Evilä Tommi
Grönroos Arto
Haapa-aho Olga
Hanhela Milka
Hanhilahti Vilhartti
Ikonen Anna-Kaisa
Ivanoff Antti
Jussila Anne-Mari
Järvisalo Vilma
Kaleva Lassi
Kampman Ulla
Kostiainen Leena
Kummola Kalervo
Kuusipalo Saana
Liimola Anne
Lyly Lauri
Minkkinen Minna
Moisio Jani
Mustakallio Jaakko
Porttikivi Ilkka
Puisto Sakari
Puolimatka Marika
Pursiainen-Hautala Sirpa
Raevaara Aarne
Salmijärvi Mirja
Sasi Ilkka
Siuro Petri
Suoniemi Juhana
Taina Anneli
Tanus Sari
Tapio Mitja
Torkkola Sinikka, varajäsen
Tynkkynen Oras
Hiltunen Kari-Matti, varajäsen
Kuortti Jussi, varajäsen

Muut saapuvilla olleet

Vehmaanperä Karoliina, hallintosihteeri, sihteeri
Kanjander Kerttu, nuorisovaltuuston edustaja
Kannonlahti Katja
Klami Laura, lakiasiainjohtaja
Riikonen Rasmus, nuorisovaltuuston edustaja

Yli-Rajala Juha, konsernijohtaja

Poissa

Stenhäll Jaakko, 2. varapuheenjohtaja
Caglayan Merve
Dundar-Järvinen Aila
Gustafsson Jukka
Halonsaari Miila
Helimo Matti
Hiitti Antti
Hinkka Petteri
Höyssä Matti
Julin Sofia
Jäntti Aleksi
Järvinen Matti
Kaivonen Kirsi
Kiviranta Joonas
Kivistö Anneli
Leino Ida
Loukaskorpi Johanna
Machaal Mahmoud
Markkanen Jouni
Molari Anni
Ovaska Jouni
Rajala Petri
Rokosa Inna
Sareila Hanna
Sirén Jouni
Vigelius Joakim
Viitanen Pia
Vikman Sofia

Allekirjoitukset

Ilmari Nurminen
Puheenjohtaja

Karoliina Vehmaanperä
Sihteeri

§ 3

Valtuustokysely Tampereen seudun joukkoliikenteen bussien teknologiasta - Arto Grönroos

TRE:2781/08.00.01/2025

Päätös

Merkittiin.

Perustelut

Arto Grönroosin valtuustokysely:

Voitteko perustella, miksi Tampereen seudun joukkoliikenteeseen on valittu bussien teknologiaksi sähkö eikä kaasu? Moni kaupunki käyttää kaasubusseja.

Apulaispormestari Ilkka Porttikiven vastaus Arto Grönroosin valtuustokyselyyn:

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan hankintalinjausten mukaisesti bussiliikenteen palveluhankinnoissa hyväksytään pääsääntöisesti vain puhtaat käyttövoimat, joita ovat sähkö, uusiutuva diesel ja biokaasu. Tarjoajat saavat valita haluamansa käyttövoiman eli mitään puhdasta ei suljeta pois vaan liikennöitsijät voivat valita itselleen sopivimman. Markkinat ovat valinneet niin meillä kuin muuallakin sähkön, koska se on tällä hetkellä kustannustehokkain.

EU edellyttää, että vähintään osa liikenteestä tuotetaan sähköllä. Tämä koskee myös kaupungin omaa tuotantoa eli Tampereen kaupunkiliikenne Oy:tä. Useiden käyttövoimien samanaikainen ylläpito on myös resurssikysymys ja siksi sekä sähkön osoittautuessa teknistaloudellisesti parhaimmaksi vaihtoehdoksi on myös Tampereen Kaupunkiliikenne Oy päättänyt viime vuosina sähköbusseihin uusiessaan kalustoa.

Tampereen seudun joukkoliikenteeseen ei ole tilaajan toimesta valittu tai vaadittu tiettyä käyttövoimaa vaan liikennöitsijät ovat useimmissa tapauksissa itse valinneet sähkön.

Valmistelija Mika Periviita

§ 4

Valtuustokysely koskien Viikinsaaren kehittämistä - Anne Liimola

TRE:2903/10.00.01/2025

Päätös

Merkittiin.

Perustelut

Anne Liimolan valtuustokysely:

Mitä kuuluu Viikinsaaren kehittämiseksi?

Viikinsaari on upea keidas Pyhäjärvellä, jonka toivoisi olevan kaupungin matkailun helmi ja kaupunkilaisten jokavuotinen virkistytymispaikka. Wikipedia kertoo saaren historiasta mm seuraavaa: "Saari on ollut virkistytymispaikka jo 1870-luvulla. Tampereen kaupunki osti saaren vuonna 1893. Osto tehtiin Tampereen Työväenyhdistyksen aloitteesta. Yhdistys halusi saada Tampereen työväestölle Helsingin Korkeasaaren kaltaisen virkistyspaikan".

Viikinsaarella on luonnonsuojelualue, joka perustettiin 9.12.1994. Saaren lehtoluonto onkin oleellinen osa saaren kiinnostavuutta ja saarta onkin kehitettävä luonto huomioiden.

Tampere on julistautunut Suomen ellei jopa maailman Saunapääkaupungiksi. Viikinsaari voisikin olla yksi houkuttelevimmista saunomisen paikoista ja onhan saarella hyvä uimarantakin.

Lavatanssiharrastus on kasvanut ja Viikinsaarella olisi mahdollisuus olla Tampereen seudun houkuttelevin tanssipaikka. Tulevana kesänä tansseja järjestetäänkin, mutta palvelevatko esim. saaren WC-tilat riittävästi saarella kävijöitä. Tanssilava tarvitsee myös kunnostusta kuten muutkin rakennukset.

Kaupungilla on edessä talouden tasapainotusohjelma. Tasapainotusohjelma ei kuitenkaan saisi aiheuttaa lisää korjausvelkaa. Kaupungin vetovoiman, LUMOVOIMAN, kannalta on kuitenkin muistettava matkailun tuomat tulot ja asukkaiden hyvinvointi. Viikinsaari mahdollistaisi virkistytymisen monella tapaa jos toiminta-aikaakin (aukiolokuukaudet) voisi laajentaa.

Kaupunki tilasi Viikinsaaren kehittämissuunnitelman vuonna 2018. Suunnitelmassa visioitiin Viikinsaaren kehittämistä vuosille 2019-2029, ottaen huomioon kaupungin resurssit ja talous. Tulevan valtuuston kausi ajoittautuu suunnitelman viimeisille vuosille ja vuonna 2029 pitäisi arvioida suunnitelma ja toteutukset.

Kysynkin seuraavat kaksi kysymystä:

1. Mikä on Viikinsaaren kehittämisen tilanne vuonna 2025? Miten kehittämissuunnitelma on edennyt kuluvina vuosina?

2. Mikä on rakennusten korjausvelan tilanne Viikinsaareessa? Minkä kuntoisia rakennukset ovat ja missä aikataulussa pitäisi rakennukset peruskorjata, saati laajentaa?

Apulaispormestari Jaakko Mustakallion vastaus Anne Liimolan valtuustokyselyyn:

1. Mikä on Viikinsaaren kehittämisen tilanne vuonna 2025? Miten kehittämissuunnitelma on edennyt kuluvin vuosina?

Vastaus:

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 19.12.2022 § 510 Järvi- ja luontomatkailun tiekartan, jossa todetaan, että Tampereella on maakunnan upeiden luontokohteiden ympäröimänä ja asukas pohjaltaan vahvana kasvavana kaupunkina ainutlaatuiset mahdollisuudet toimia järvi- ja luontomatkailun tunnettuna valtakunnallisena ykköskohteena ja suunnannäyttäjänä. Visit Tampereen uudessa strategiassa on tavoitteena saavuttaa miljardin matkailutulo, jonka saavuttamisessa uniikilla luontoympäristöllä on tärkeä rooli. Luonto- ja järvimatkailu on keskeinen osa elämystalouden kokonaisuutta ja luontaisia vahvuuksia.

Tiekartassa on tunnistettu alueen vetovoimapotentialiltaan ja palvelumahdollisuuksiltaan ensisijaisesti kehitettävät kohteet ja kokonaisuudet. Viikinsaaren kehittäminen mainitaan yhtenä merkittävänä painopisteenä. Tiekartan mukaan "Viikinsaari on järvimatkailun todellinen ykköskohde ja kesäkauden keidas." Viikinsaaren kehitystä ohjataan tiekartassa todetun kehitysohjelman linjan mukaan.

Viikinsaaren kehittäminen liittyy vahvasti sinne laivaliikennettä operoivan ja saaren toimintoja toteuttavan Suomen Hopealinjat Oy:n tilanteeseen. Tampereen kaupunki on myymässä Suomen Hopealinjat Oy:tä ja myyntiprosessi on aiheuttanut tilanteen, jossa suuria kehittämistoimia on lykätty. Kirkasta konseptia Viikinsaaren kehittämiseen ei ole, koska Suomen Hopealinjat Oy:n myynti on kesken – uuteen konseptiin ei ole vielä haluttu sitoutua, eikä toisaalta ole vielä tietoa, mihin suuntaan mahdollinen uusi yrittäjä haluaisi toimintaa viedä. On kuitenkin selvää, että Viikinsaarella on paljon matkailupotentiaalia ja siihen tulee panostaa. Koronavuodet ja Suomen Hopealinjat Oy:n ja järviliikenteen vaikea taloudellinen yhtälö ovat hidastaneet Viikinsaaren kokonaisvaltaisia kehittämistoimia.

Osana järvi- ja luontomatkailun kehittämistä on paranneltu järviliikenteeseen kuuluvaa infraa esimerkiksi laitureiden, veneväylien ja satama-alueiden osalta. Tehdyt toimenpiteet parantavat järviliikenteen mahdollisuuksia ja Viikinsaaren saavutettavuutta ja houkuttelevuutta.

Tällä hetkellä järvi- ja luontomatkailun tiekartan mukaista kehittämistoimien koordinoitua toteutetaan osana elämystalouden kehitysohjelmia. Työtä on tehty laaja-alaisesti erilaisten asiantuntijoiden ja organisaatioiden kanssa ja yhtenä koordinoinnin osana on perehdytty myös järviliikenteen, lähiläivaliikenteen ja Viikinsaaren kehittämiseen.

Järviliikenne on vahvasti sidoksissa Viikinsaaren vetovoimaan ja saavutettavuuteen. Järviliikenteen, Viikinsaaren kehittämisen ja saaren toimijoiden hallinnon osalta on luotu erilaisia vaihtoehtoisia konsepteja ja niiden suunnittelussa on käyty läpi myös vuonna 2019 tehtyä kehityssuunnitelmaa. Kaupungilla on valmius viedä tehtyjä suunnitelmia eteenpäin, kunhan Suomen Hopealinjojen tilanne selkiytyy. Eteneminen edellyttää kuitenkin investointimäärärahojen osoittamista mm. Viikinsaaren rakennusten korjauksiin.

2. Mikä on rakennusten korjausvelan tilanne Viikinsaassa? Minkä kuntoisia rakennukset ovat ja missä aikataulussa pitäisi rakennukset peruskorjata, saati laajentaa?

Vastaus:

Rakennusten laskennallinen korjausvelka on noin 800.000 euroa. Rakennusten peruskorjaustarpeet seuraavalle viidelle vuodelle ovat noin 1.000.000 euroa korjaustavasta ja laajuudesta riippuen. Lisäkustannuksia tulee merkittävästi myös piha-alueiden kunnostuksesta, riippuen millaiseen alueen kehittämiseen ryhdytään.

Tänä keväänä Viikinsaaren leikkialue uusitaan. Lisäksi tehdään ravintolarakennukseen kosteustekninen peruskorjaus kellarirakenteisiin. Kahvilarakennus Helmannilan ikkunat ja osa ravintolan ikkunoista kunnostetaan. Tanssilavan WC-tiloja kunnostetaan. Piha-aluetta siistitään ja luontopolku on uusittu keväällä 2025.

Viime vuosina on uusittu Info-rakennuksen alimmat hirsikerrat ja peruskorjattu Helmannila-rakennus. Ravintolan keittiö on perusparannettu. Lisäksi on huoltomaalattu saunarakennus. Suunnitelmat on olemassa myös saunarakennuksen märkätilojen ja lämmitysjärjestelmän uusimiselle. Tätä hanketta on lykätty kustannussyistä.

Rakennukset ovat kohtuullisessa kunnossa, mutta käytettävissä olevat investointimäärärahat ovat riittämättömiä alueen rakennusten korjaustarpeeseen nähden. Viikinsaassa käytetään kulttuurin palveluverkon investointimäärärahaa. Korjauksia tehdään paljon myös kunnossapitorahalla. Kunnossapitoon on viime vuosina käytetty Viikinsaassa noin 50.000–100.000 euroa vuodessa.

3. Viikinsaassa on monta toimijaa. Kaupungilta mukana lienevät Kiinteistötoimi, Tilapalvelut ja Kulttuuritoimi ja Hopealinjat kaupungin yhtiönä. Olisiko tarvetta kehittää Viikinsaarta yhden toimijan vastuulla?

Vastaus:

Osana Järvi- ja luontomatkailun tiekartan kehitystoimien koordinoitua on tunnistettu, että Viikinsaari kuuluu monen eri toimijan osavastuulle ja kokonaisuuden hallinnointi on hajanaista. Suomen Hopealinjat Oy:llä on tällä hetkellä voimassa olevia vuokrasopimuksia Viikinsaaren rakennuksista. Osa vuokrasopimuksista on tehty kulttuuripalveluryhmän

ja osa kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän kanssa. Käynnissä olevan Suomen Hopealinjat Oy:n myyntiprosessin osana on tarkasteltu myös vuokrasopimusten hallinnoinnin yksinkertaistamista ja selkeyttämistä. Nykyisiin sopimuksiin ei ole tehty vielä muutoksia, koska myyntiprosessi on kesken.

Järvi- ja luontomatkailun tiekartan koordinoinnin vastuuhenkilöt ovat kehittäneet ratkaisumalleja myös Viikinsaaren hallinnan ja toimijajoukon osalta. Myyntiprosessista johtuen näiden konseptientarkempi eteenpäin vienti ja toimeenpano on jätetty vielä tekemättä.

§ 5

Valtuustokysely äärioikeiston uhkaan varautumisesta Tampereella - Oras Tynkkynen ja Minna Minkkinen

TRE:2936/09.00.01/2025

Päätös

Merkittiin.

Perustelut

Oras Tynkkynen ja Minna Minkkisen valtuustokysely:

Äärioikeiston uhkaan varautuminen Tampereella

Suojelupoliisin mukaan äärioikeistolaisen terrorismin uhka on kohonnut Suomessa. Merkittävimmän uhkan muodostavat yksittäiset henkilöt ja pienryhmät. Äärioikeiston toiminnassa painottuvat mm. rasismi, antisemitismi ja muukalaisvihamielisyys, ja viholliskuvassa korostuvat mm. maahanmuuttajat, etniset ja uskonnolliset vähemmistöryhmät sekä poliitikot. [1] Äärioikeiston perimmäisenä tavoitteena on kumota nykyinen laillinen yhteiskuntajärjestys ja viedä ihmisiltä heidän perusoikeutensa. Osa liikkeistä pyrkii tavoitteeseensa myös väkivallan ja terrorismin keinoin.

Äärioikeisto on viime aikoina toiminut aiempaa aktiivisemmin ja julkisemmin myös Tampereella. Äärioikeistolaiset ryhmät ovat kokoontuneet mm. Keskustorilla vappuna pidettyyn Valkoinen vappu kokoontumiseen, jonka järjestäjänä toimi avoimen fasistisena pidetty Sinimusta Liike. Liike poistettiin viime vuonna korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä puolurekisteristä, koska sen ohjelmassa oli syrjiviä ja kansainvälisen oikeuden vastaisia tavoitteita. Kaikilla puolueen taustayhdistyksen vastuuhenkilöillä on myös tuomiot kiihottamisesta kansanryhmää vastaan [2]. Tapahtumassa oli mukana myös katupartiointijärjestö Soldiers of Odinin ja kamppailukerho Active Clubin edustajia. Active Clubin jäsenet näkevät itsensä taistelijoina, jotka harjoittelevat sotimista järjestelmää eli demokratiaa ja sen instituutioita kuten poliittisia puolueita vastaan [3]. Osalla toimijoista on myös kytköksiä väkivaltaiseen jo lakkautettuun Pohjoismaiseen vastarintaliikkeeseen.

Vappumarssin lisäksi Sinimusta Liike on järjestänyt mm. julkisia lukupiirejä, keskustelutilaisuuksia ja marsseja. Liike on pyrkinyt käyttämään toimintaansa kaupungin tiloja ja näkyviä julkisia tiloja silloin, kun sitä ei ole estetty.

Tämän vuoden vapun tapahtumat osoittivat, että keskustan tilankäytön hallintaa on tarpeen arvioida jatkoa silmällä pitäen. Erityisen huolta herättävää on, että äärioikeiston provokatiivinen vastatapahtuma sallittiin vappumarssin ja sitä seuraavan yleisön välittömään läheisyyteen. Sikäli kun kaupunki ei suoraan voi estää julkisen tilan käyttöä, vaan paikan soveltuvuuden arvioiminen ja mielenosoituksen hajottaminen kuuluu poliisin tehtäviin, toivomme kaupungin neuvottelevan tiiviisti poliisin

kanssa. Olisiko tapahtuman kulttuurinen ja symbolinen merkitys voitu tunnistaa ja sijoittaa äärioikeiston mielenosoitus toisaalle? Tai voisiko vappupäivän erityisluonteen vuoksi koko ydinkeskustan määritellä tulevana vuosina tapahtuma-alueeksi, jossa toimintaa voidaan ohjata tarkemmin?

Äärioikeiston toiminta kaupungissa vaikuttaa kaupunkilaisiin monella tavalla. Se voi mm. kaventaa julkisten tilojen turvallisuutta ja luoda pelkoa kaupunkilaisissa, erityisesti ikäihmisissä, lapsissa ja näkyviin vähemmistöihin kuuluvissa henkilöissä. Äärioikeisto voi myös muodostaa uhkan tai aiheuttaa kuormitusta kaupungin työntekijöille, jotka joutuvat työnsä puolesta vastakkain äärioikeistoliikkeitä edustavien henkilöiden kanssa esimerkiksi tilaisuuksien lupia käsitellessään tai järjestystä ylläpitäessään.

Miten kaupunki aikoo varmistaa, että äärioikeiston uhkaan on riittävästi varauduttu ja että äärioikeisto ei aiheuta turvattomuutta kaupunkitilassa? Erityisesti:

Millä ehdoilla kaupungin on lain nojalla mahdollista kieltää yleisen kokouksen järjestäminen, kun kyse on avoimesti demokratian ja ihmisoikeuksien vastaisesta ääriliikkeestä?

Miten tiiviisti kaupunki tekee yhteistyötä poliisin kanssa sen suhteen, miten poliisi sijoittaa, turvaa ja hallitsee kaupunkitilassa järjestettäviä riskialttiita tapahtumia?

Voisiko kaupunki määritellä vappupäivänä koko ydinkeskustan tapahtuma-alueeksi, jossa toimintaa voidaan ohjata tarkemmin?

Kuinka kaupunki turvaa henkilöstönsä äärioikeiston uhkaa vastaan?

[1] <https://supo.fi/aarioikeistolainen-ideologia>

[2] <https://yle.fi/a/74-20159944>

[3] <https://yle.fi/a/74-20062635>

Pormestari Kalervo Kummolan vastaus Oras Tynkkysen ja Minna Minkkisen valtuustokyselyyn:

Edellä on todettu, että yleisötilaisuutta ei ole mahdollista järjestää puolijulkisessa tilassa, ilman tilan omistajan tai haltijan aktiivista myötävaikuttamista. Kokoontumislain 7 §:ssä säädetään järjestäjän velvollisuudesta ilmoittaa ulkona pidettävästä yleisestä kokouksesta poliisille. Ilmoitusvelvollisuus ei koske sisätiloissa tapahtuvaa yleistä kokousta. Lain esitöissä todetaan, että yleisen kokouksen järjestämiseen ulkona muualla kuin yleisellä paikalla tarvittaisiin nykyiseen tapaan aina omistajan tai haltijan lupa, kuten myös sisätiloissa järjestettäviin kokouksiin.

1. Millä ehdoilla kaupungin on lain nojalla mahdollista kieltää yleisen kokouksen järjestäminen, kun kyse on avoimesti demokratian ja ihmisoikeuksien vastaisesta ääriliikkeestä?

Kokoontumislain 9 §:n mukaan yleisen kokouksen saa järjestää ulkona yleisellä torilla, aukiolla, katualueella tai muussa sellaisessa kokoustarkoitukseen soveltuvassa yleisessä paikassa ilman omistajan tai haltijan lupaa. Omistaja tai haltija voi rajoittaa tällaisen paikan käyttämistä kokoustarkoitukseen, jos kokouksen järjestämisestä on odotettavissa kohtuutonta haittaa omistajalle, haltijalle tai ympäristölle.

Esimerkiksi liikenteelle tai sivullisille aiheutuneen kohtuuttoman haitan näkökulmasta löytyy Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen (EYTI) ratkaisu C-112/00 Schmidberger Internationale Transporte Planzüge v. Itävalta 12.6.2003, ECLI:EU:C:2003:333, jossa todettiin, ettei Brennerin moottoritien sulkeminen liikenteeltä mielenosoituksen vuoksi lähes 30 tunniksi rikkonut tavaroiden vapaata liikkuvuutta, vaan jäsenvaltio oli onnistunut löytämään tasapainon kilpailevien intressien välillä.

Tilanteet, joissa mielenosoituksen alkuperäinen idea on epäjärjestyksen aikaan saaminen, eivät nauti Euroopan ihmisoikeussopimuksen suojaa. Toisaalta kokoontumislaki ei mahdollista mielenosoituksen ennakkollista kieltämistä vastoin kuin käsitteellisesti toisen kokoontumistyyppin eli yleisötilaisuuksien. Tämä on muodostunut ongelmaksi esimerkiksi suhteessa toimintakieltoon asetettujen tai lakkautettujen yhdistysten yrityksiin järjestää mielenosoituksia. Poliisilla on kokoontumislakiin perustuen toimivalta antaa ohjeita ja määräyksiä sekä tietyin edellytyksin myös keskeyttää tai päättää yleinen kokous, so. tyypillisimmin mielenosoitus.

Kokoontumislain 10 §:n mukaan, jos samassa paikassa ilmoitetaan järjestettäväksi samanaikaisesti useita yleisiä kokouksia eikä niiden samanaikainen järjestäminen ole mahdollista, etusija on kokousilmoituksen ensimmäisenä tehneellä järjestäjällä, jollei kokouspaikan perinteisestä tai sopimukseen perustuvasta käytöstä muuta johdu. Poliisi voi tällöin osoittaa yhteyshenkilöiden kanssa neuvoteltuaan muut kokoukset siirrettäviksi toiseen ajankohtaan tai toiseen, kokouksen tarkoituksen kannalta sopivaan paikkaan.

Jos yleisen kokouksen järjestäminen ilmoitetussa paikassa vaarantaa ihmisten turvallisuutta, aiheuttaa huomattavaa haittaa ympäristölle tai vahinkoa omaisuudelle, häiritsee kohtuuttomasti sivullisia tai liikennettä taikka valtiovierailuun tai julkisyhteisön järjestämään kansainväliseen kokoukseen kuuluvaa tai suojelun tarpeeltaan niihin rinnastettavaa tilaisuutta, poliisi voi yhteyshenkilön kanssa neuvoteltuaan osoittaa kokouksen siirrettäväksi toiseen, kokouksen tarkoituksen kannalta sopivaan paikkaan.

Poliisi voi lisäksi liikenteen sujuvuuden sitä vaatiessa ja yhteyshenkilön kanssa neuvoteltuaan määrätä kulkueen reittiä muutettavaksi ottaen kuitenkin huomioon, ettei reitin muutoksella vaaranneta kulkueen tarkoitusta. Poliisi voi ryhtyä tässä pykälässä mainittuihin toimenpiteisiin ilman neuvottelua yhteyshenkilön kanssa, jos yhteyshenkilö ei ole tavoitettavissa.

2. Miten tiiviisti kaupunki tekee yhteistyötä poliisin kanssa sen suhteen, miten poliisi sijoittaa, turvaa ja hallitsee kaupunkitilassa järjestettäviä riskialttiita tapahtumia?

Tampereen kaupunki tekee jatkuvaa yhteistyötä poliisin kanssa päivittäisturvallisuuden, yleisötapahtumien, kaupunginosakehittämisen ja myös mielenosoitusten osalta. Yhteistyö on siten monimuotoista ja kattaa useita eri osa-alueita. Yhteistyötä tehdään mm. hot spot -analyysien avulla, joissa tunnistetaan paikat, joissa tapahtuu toistuvasti häiriöitä tai onnettomuuksia, ja muutetaan ne turvallisemmiksi. Lisäksi kaupungin tapahtumatoimistolla on erityinen rooli isojen yleisötilaisuuksien turvallisuuden edistämisessä. Poliisin rooli mielenosoituksiin liittyen on moninainen. Poliisin tehtävistä kokoontumislain soveltamisalan piirissä olevissa asioissa on säädetty yleisesti lain 19 §:ssä. Sen 1 momentin mukaan poliisilla on 1) turvaamistehtävä, 2) valvontatehtävä sekä 3) puuttumistehtävä. Poliisin resurssoinnista ja poliisipartioiden sijoittelusta vastaa poliisilaitos eikä Tampereen kaupungilla ole tähän kantaa.

On huomattava, että tilaisuuden järjestäjä, on kyse sitten mielenosoituksesta tai yleisötilaisuudesta, vastaa ensisijaisesti turvallisuuden järjestämisestä. Tähän liittyen pelastusviranomaisen on keskeinen toimija. Pelastuslain (379/2011) 16 § velvoittaa toimittamaan yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista tiedoksi hyvinvointialueen pelastusviranomaiselle. Pelastussuunnitelma on laadittava, mikäli yleisötilaisuuteen osallistuvien ihmisten suuri määrä tai muun erityisen syyn vuoksi sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski. Kokoontumislain 14 §:n mukaan yleisötilaisuuden järjestämisestä on tehtävä kirjallinen ilmoitus järjestämispaikan poliisille vähintään viisi vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista.

Mielenosoitusten hallinta on tärkeä osa kaupungin ja poliisin yhteistyötä. Esimerkiksi vuoden 2025 vappumarssin yhteydessä kaupunki ja poliisi arvioivat yhdessä tapahtumien sijoittumista ja turvallisuutta.

3. Voisiko kaupunki määritellä vappupäivänä koko ydinkeskustan tapahtuma-alueeksi, jossa toimintaa voidaan ohjata tarkemmin?

Mielenosoitus on yksi sananvapauden käyttämisen muoto, jonka lisäksi mielenosoituksia suojaa myös kokoontumisvapaus. Mielenosoitusoikeus onkin siten poliittinen perusoikeus, joka turvataan Suomen perustuslain (731/1999) 13 §:n ensimmäisessä momentissa osana laajempaa kokoontumisvapauden suojaa.

Kokoontumisvapauteen voidaan perusoikeussäännöksen perusteella tunnistaa sisältyvän myös kokoontumisen luvanvaraisuuden kieltäminen. Oikeuskirjallisuudessa Teuvo Pohjolainen ja Tuula Majuri ovat todenneet säännöksen kieltävän sekä ennakollisen lupamenettelyn että sellaisen ennakoilmoitus-menettelyn, joka tosiasiaa estäisi kokouksen järjestämisen esimerkiksi ilmoituksen tekemiselle asetetun kohtuuttoman pitkän aikarajan suhteen. Edelleen heidän mukaansa

kielto rajoittaa myös mahdollisuuksia puuttua jälkikäteen kokoontumisvapauden käyttämiseen. Sinänsä vaatimusta ennakoilmoituksista (tai jopa Suomessa perustuslain kieltämistä luvista) ei voi kuitenkaan pitää EIS 11 artiklan vastaisena.

Julkisella vallalla on yleinen velvollisuus turvata perusoikeuksien toteutuminen (perustuslain 22 §) sekä erityiset velvollisuudet yhtäältä edistään yksilön osallistumis- ja vaikuttamisoikeuksia (perustuslaki 14.4 §) Koska näiden lisäksi kokoontumislain 4 §:ssä on erikseen säädetty julkisen vallan velvollisuudesta edistää kokoontumisvapauden käyttämistä, jää poliisin harkintamarginaali asiassa melko pieneksi. Toisin sanoen, jos kokouksen järjestämisestä ei aiheudu 7.1 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta haittaa, tulee poliisin suhtautua tilaisuuteen myötämielisesti.

Mikäli Tampereen kaupunki haluaisi rajata tietyn alueen tapahtuma-alueeksi, olisi sinne mahdollista asettaa mm. yksityistä turvallisuuspalvelua. Tapahtuma-alue tulee kuitenkin olla tarkkaan rajattu, jotta sinne saapuva yleisö mieltää alueen alkamisen. Tapahtuma-alueesta ja sen välittömästä läheisyydestä muodostuu myös se alue, missä sinne asetettu järjestyksenvalvoja voi käyttää turvapalvelulain mukaisia toimivaltuuksia.

Tapahtuma-aluetta ei kuitenkaan ole mahdollista laajentaa sen luonteiseksi, että se sisältäisi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden valvontaa. Merkitystä on sanalla yleinen, jonka valvonta on säädetty poliisin tehtäväksi. Yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (1085 /2015) 5 §:n mukaan vartioimisliiketoiminnassa ei saa ottaa vastaan toimeksiantoa, joka sisältää sitoumuksen ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

4. Kuinka kaupunki turvaa henkilöstönsä äärioikeiston uhkaa vastaan?

Tampereen kaupunki on laatinut yleisohjeen uhka- ja väkivaltatilanteiden ennakkoinnista ja hallinnasta työpaikoilla. Ohje täydentää Tampereen kaupungin turvaopasta. Ohjeessa korostetaan ammattitaitoisen asiakaspalvelun ja hyvien vuorovaikutustaitojen merkitystä työntekijöiden turvallisuudelle.

Kaupunki turvaa henkilöstön turvallisuuden sekä fyysistä että psyykkistä uhkaa vastaan, kouluttamalla riskiperustaisesti eri ammattiryhmiä. Lisäksi konkreettisissa tilanteissa kaupungilla on toimintamalli eri tasoisten uhkatilanteiden hoitamiseen. Tällöin mukaan tulevat poliisin lisäksi turvallisuuspalveluita tuottava Securitas ja työterveyshuolto Pirte. Tampereen kaupungilla on varautumisvelvoitteensa erilaisten häiriö- ja uhkatilanteiden varalle. Tyypillisimpiä varautumisen teemoja ovat esimerkiksi tulipalo, kiinteistötekniikan kuten vesi- tai viemäriputkien rikkoutuminen, sähkökatko ja uhka ja väkivaltatilanteet. Varautumiseen velvoittavaa sääntelyä on mm. työturvallisuuslaki (738/2022), jonka 27 § velvoittaa työnantajaa uhka- ja väkivaltatilanteiden

ennaltaehkäisemiseen, jos työhön liittyy ilmeinen väkivallan uhka sekä 28 § jossa on kyse työntekijään kohdistuvasta hänen terveydelleen haittaa tai vaaraa aiheuttavasta häirinnästä tai muusta epäasiallista kohtelusta

Tampereen kaupungin iskienhallinta- ja turvallisuusjohtaja on jäsenenä sisäministeriön koordinoimassa kansallisessa väkivaltaisen ekstermismin ja radikalisoitumisen ennalta estävän toiminnan verkostossa. Hän on myös puheenjohtajana Pirkanmaan alueellisessa verkostossa, jonka tehtävä on luoda alueellista tilannekuvaa väkivaltaiseen ekstremismiin ja radikalisoitumiseen liittyvistä ilmiöistä alueella. Verkoston tehtävä on myös edistää laajasti teemaan liittyvää yhteistyötä, kasvattaa osaamista ja luoda alueellisia toimintamalleja. Verkoston työhön osallistuu useita eri tahoja kaupunkiorganisaatosta, Pirkanmaan hyvinvointialueelta, poliisista, muista viranomaisista ja useista eri järjestöistä.

Valmistelijat
Jouni Perttula
Henri Rikander